

VI LISA

Programmi vorm AMIFI, ISFi ja BMVI jaoks – artikli 21 lõige 3

CCI number	
Nimetus inglise keeles	ISF programme for Estonia
Nimetus liikmesriigi keeles	Sisejulgeolekufondi Eesti programm
Versioon	1.1
Esimene aasta	2021
Viimane aasta	2027
Rahastamiskõlblik alates	01.01.2021
Rahastamiskõlblik kuni	31.12.2029
Komisjoni otsuse number	
Komisjoni otsuse kuupäev	
Liikmesriigi muutmisotsuse number	
Liikmesriigi muutmisotsuse jõustumise kuupäev	
Mitteoluline ümberpaigutamine (ühissätete määruse artikli 24 lõige 5)	Ei

1. Programmi strateegia: peamised väljakutsed ja poliitilised lahendused

Vüde: Määruse (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus) artikli 22 lõike 3 punkti a alapunktid iii, iv, v ja ix

Selles osas selgitatakse, kuidas programm aitab lahendada riigi tasandil kindlaks tehtud peamisi väljakutseid, tuginedes kohalike, piirkondlike ja riiklike vajaduste hindamisele ja/või strateegiatele. Antakse ülevaade asjaomase liidu acquis' rakendamise seisust ning liidu tegevuskavadega saavutatud edusammudest ning kirjeldatakse, kuidas fondi kaudu toetatakse nende arendamist programmiperioodil.

Võrreldes programmiperioodiga 2014-2020, on strateegilise planeerimise protsess Eestis märkimisväärselt muutunud. Riiklike eesmärkide ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub tsentraalselt. Euroopa Liidu (EL) vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi, planeerimine on allika-neutraalne. Oluliste strateegiliste eesmärkide kaardistamine toimub eelarve allikat määramata. Rahastamise üle otsustatakse jooksvalt iga-aastase eelarve koostamise käigus. Selline protsessi põhjanev muutus on mõjutanud ka Sisejulgeolekufondi (ISF) programmi koostamist ja ülesehitust.

ISFi programm adresseerib kõige pakilisemad riiklikke probleeme ja on täienduseks riiklikutele vahenditele. Kus vähegi võimalik, on programmil sünergia teiste programmide ja rahastusinstrumentidega. Julgeolekut käsitletakse mitmes liidu programmis, ISFi programm on tihedalt seotud AMIF¹i ja BMVI²-ga, mis samuti toetavad ELi üldisele julgeolekule kaasa aitavaid meetmeid. Lisaks on ISFi programmil sünergia Õigusprogrammi ning Kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmiga kuriteoohvrite kaitsmise ja õigusosalase koolituse osas, nagu ka asjaomaste õiguskaitseasutuste vahelise koostöö ning ECRIS-TCN³iga koostalitlusvõime tagamise osas. Samamoodi peetakse asjakohastes valdkondades silmas sidusust ühtekuuluvuspoliitika fondide, Euroopa Horisondi ja Digitaalse Euroopa programmidega. ISFi ja ühtekuuluvuspoliitika fonde programmeeritakse Eestis üheaegselt, seega on tagatud programmide vastastikune täiendavus ja välditakse võimalikku tegevuste kattuvust.

Pikaajaline katusestrateegia Eesti 2035 annab poliitikakujundajatele selged suunised erinevates valdkondades. Peamine riiklik strateegia, mis hõlmab sisejulgeoleku eesmärke, on Siseturvalisuse arengukava (STAK). STAK on välja töötatud tihedas koostöös kõigi asjaomaste partnerite ja sidusrühmadega (vt 4. jagu nende sisendi kohta).

STAK 2020–2030 raames võetakse arvesse vastavaid ELi poliitikavaldkondi ja eesmärke. Eestis lasub erinevate asjakohaste poliitikate rakendamise vastutus mitmel ministriumil. Riiklikud strateegiad täiendavad üksteist: nt Eesti infoühiskonna arengukava 2020, Küberturvalisuse strateegia 2019-2022, Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030, Eesti julgeolekupoliitika alused, Riigikaitse arengukava 2017-2026 ja Kiirgusohutuse riiklik arengukava 2018–2027.

Eesti väljakutseid kirjeldavad peamised märksõnad hõlmavad enamikku ISFi eesmärkidest: küberkuritegevus, rahapesu ja terrorismi rahastamine, terrorism ja radikaliseerumine, tõsised ja organiseeritud kuriteod, uimastikaubandus, finantsjuurdlused, korrupsioon, kuritegelike varade avastamine ja konfiskeerimine, inimkaubandus, laste (seksuaalne) väärkohtlemine ja ärakasutamine, kohtuekspertiisi võimekus, kriisienetus, hädaolukorraks valmisolek, vastupidavus kriisi ajal, küberrünnakute, keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumamaterjalide (CBRN⁴) ning lõhkeainete tõrjumine.

¹ AMIF – Varjupaiga-, rände- ja integratsioonifond

² BMVI – Piirihalduse ja viisade rahastu

³ ECRIS-TCN – Euroopa karistusregistrite infosüsteem

⁴ CBRN - (*Chemical, Biological, Radiological, Nuclear*) keemia, bioloogia, radioloogia ja tuuma

Nende probleemide lahendamiseks kasutusele võetavate meetmete hulka kuuluvad info- ja sidetehnoloogiate arendamine, targad ja uuenduslikud tehnoloogilised vahendid, suurem analüütiline suutlikkus, (operatiivne) koostöö eri osapoolte ja ametiasutuste vahel ning parem riiklik suutlikkus, mis saavutatakse mh läbi koolituse ja asjakohase varustuse soetamise. Samuti on oluline, et vastavates üksustes oleks piisav arv oma ala professionaale. Märksõnadeks on ka ennetamine, varajane hoiatamine ja teadlikkuse tõstmine. Julgeolekualased teadusuuringud mängivad olulist rolli uuenduslike meetodite väljatöötamisel ning uute tehnoloogiate kasutuselevõtmisel.

ISFi programmi eesmärke on võimalik saavutada erinevate ametiasutuste panusega. Samuti on oluline kaasata kodanikuühiskonda, teisi asjaomaseid partnereid ja teha koostööd erasektoriga - ISFi programmi rakendamisel kaalutakse ka koostööd kolmandate riikidega. Toetust antakse grantidena.

ISF-*Police* programm 2014-2020 on andnud vajalikke täiendavaid vahendeid asjaomase ELi *acquis'* rakendamiseks. Praegune programm jätkab nende eesmärkide toetamist, võttes samas arvesse uusi tekkivaid ohte. Lühike ülevaade ELi *acquis'* rakendamisest on järgmine:

Eesti on järginud ELi uimastistrateegia 2013–2020 ja ELi uimastite tegevuskava 2017–2020 eesmärke ja meetmeid, rakendades 2014. aasta jaanuaris vastu võetud riiklikku strateegiadokumenti „Valge raamat uimastiennetuspoliitika kohta”. Selle peamine eesmärk on vähendada uimastite kasutamist ja sellest tulenevat kahju. See järgib ELi tasakaalustatud lähenemisviisi uimastipoliitikale ja toetub seitsmele sambale: i) pakkumise vähendamine; ii) üldine esmane ennetamine; iii) varajane avastamine ja sekkumine; iv) kahju vähendamine; v) ravi ja rehabilitatsioon; vi) resotsialiseerimine ja vii) järelevalve. Uimastipoliitika meetmete rakendamine ja rahastamine toimub riiklike strateegiate kaudu, mis järgivad valge raamatu ja seega ELi uimastistrateegia eesmärke.

Mis puutub ELi infosüsteemidesse, siis määrustest tulenevaid töid tehakse riigi tasandil. Lennureisijate broneeringuinfo andmebaasi ehk PNR andmebaasi arendatakse ISF 2014-2020 programmi raames. Lennureisijate broneeringuinfo direktiiv võeti üle 2019. aasta veebruaris. Lennureisijate broneeringuandmete analüüsimise üksus loodi 2018. aasta mais ja alates 15. augustist 2019 võrreldakse automaatselt reisijate andmeid Schengeni infosüsteemiga.

Schengeni politseikoostöö infosüsteemi arendatakse ISF politseikoostöö programmi raames. Schengeni 2018. aasta hindamisaruandes toodud soovitusi on silmas peetud 2021. aasta ja järgnevate aastate plaanide koostamisel. Selle perioodi üks olulisemaid prioriteete on manuaalse andmesisestuse vähendamine ja SIRENE vormide riikide andmebaasidega ristkontrollimise kvaliteedi parandamine.

2018. aastal anti Eestile Schengeni hindamise raames politseikoostöö valdkonnas kokku 14 soovitust. Selle programmi koostamise ajaks on täidetud viis soovitust ja teiste osas on töö käimas.

Märtsis 2021. aastal esitati Euroopa Komisjonile kava soovituste rakendamiseks. Üht soovitust on kavas rahastada ISFist (vt erieesmägi 2 kirjeldust).

PRÜMi⁵ protsessisüsteemi järgitakse riiklikul tasandil, kuna PRÜM on oluline vahend meie õiguskaitseasutuste ekspertide jaoks. Hetkel on ELis käimas arendustööd PRÜMi toimimise parandamiseks. Arutletakse selle üle, kuidas parandada andmevahetuse kvaliteeti ja kiirust, kasutades näiteks ELi kesksel ruuteril, samuti seda, milliseid täiendavaid andmekategooriaid võiks PRÜMi lisada. Olemasoleva raamistiku reformimisel kaalutakse suurema hulga andmete vahetamist sõidukite ja juhiloaandmete osas, täiendavate biomeetriliste andmete, nagu näokujutised ja ballistikaandmete, lisamist.

Eesti osaleb aktiivselt CEPOLi⁶ koostöös. CEPOLi riiklik üksus asub Sisekaitseakadeemias (SKA). SKA on ka CEPOLi partner Eestis. Eestis on koostöö CEPOLiga korraldatud võrgustikuna, kuhu kuulub 11 õiguskaitseasutust.

Hädaolukorra seadusega on üle võetud nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/114/EÜ (Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta) põhimõtted. NIS direktiiv (võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse direktiiv) on üle võetud Küberturvalisuse seadusega, mille eesmärk on kaitsta ka elutähtsate teenuste IT-võrke.

Korruptsioonivastaseid meetmeid käsitleva ELi *acquis'* ülevõtmise ja rakendamisega Eestis probleeme ei ole. Justiitsministeerium valmistab ette liidu õiguse rikkumisest teatanud isikute kaitset käsitleva direktiivi (EL) 2019/1937 ülevõtmist. Eraldi ELi korruptsioonivastast tegevuskava ei ole loodud ja kuni 2021. aasta aprillini, mil võeti vastu ELi strateegia organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks 2021-2025, on viimane strateegiline suunis ELi tasandil pärit 2011. aastast. Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eesti tegevus selles valdkonnas ei ole vastuolus ELi strateegiliste eesmärkidega.

Inimkaubandusega seotud ELi *acquis'* on Eesti õigusesse üle võetud. Sellest hoolimata tuleb meetmete rakendamist eri asutuste poolt veelgi parandada, sest mitte kõiki ohvrite kohtlemisega seotud erimeetmeid ei rakendata asutuste igapäevases töös (nt. erimeetmed, mis on seotud ärakuulamisega). GRETA (inimkaubanduse vastase võitluse eksperdirühm) sõnul peaks Eesti viima inimkaubanduse mõiste vastavusse Euroopa Nõukogu inimkaubanduse vastase konventsiooni artikliga 4. Eesti kavatses arutada seda GRETA ettepanekut vastavate asutustega. Lisaks tuleks saavutada juhtumite ühtne menetlemine. Kuni aprillini 2021 oli viimane ELi tasandi strateegiline inimkaubanduse teemaline juhise Euroopa Parlamendile ja nõukogule komisjoni teatises „Aruanne inimkaubanduse kaotamise ELi strateegia järelmeetmete kohta ja edasiste

⁵ Prümi leping - piiriülene koostöö seoses terrorismi- ja piiriülese kuritegevuse vastase võitlusega

⁶ CEPOL (*European Union Agency for Law Enforcement Training*)- Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet - Euroopa Liidu asutus, mis arendab, rakendab ja koordineerib õiguskaitse ametnike koolitust

konkreetsete meetmete kindlaksmääramine”. Eesti võtab asjakohased meetmed teatises nimetatud kolme prioriteedi rakendamiseks ja aitab kaasa ELi uues inimkaubanduse vastases strateegias sätestatud prioriteetide saavutamisele.

Eesti on võtnud siseriiklikku õigusesse üle direktiivi 2017/853/EÜ, millega määratakse kindlaks tulirelvade omandamise ja omamise ning tulirelvade teise ELi riiki üleandmise kontrolli ühised miinimumnõuded ELis. 2017. aasta revisjon toob kaasa turvalisuse olulise paranemise, muutes õiguslikult keerulisemaks teatavate suure võimsusega relvade, näiteks poolautomaatseks muudetud automaatsete tulirelvade omandamise. Samuti tugevdab tulirelvade direktiiv koostööd ELi riikide vahel, parandades teabevahetust ELi riikide vahel (Eesti on kasutanud IMId alates 2019. aasta septembrist) ning parandab oluliselt tulirelvade jälgitavust, parandades seaduslikult hoitavate tulirelvade jälgimist, et vähendada ebaseaduslikele turgudele sattumise ohtu. Komisjoni rakendusdirektiivid (EL) 2019/69 ja (EL) 2019/68 on üle võetud ka Eesti õigusesse. Eesti järgib tulirelvade deaktiveerimise ühiseid miinimumstandardeid käsitlevat rakendusmäärust. Kõik deaktiveeritud tulirelvad on Eesti Politsei poolt registreeritud ja nende andmed on salvestatud teenistus- ja tsiviilrelvade registris.

Eesti valitsus uuendab Siseturvalisuse arengukavaga (STAK) 2020-2030 oma terrorismivastase võitluse prioriteete. Strateegia hõlmab kõiki terrorismivastast võitlust ja vägivaldset äärmuslust puudutavaid arenguid. STAK prioriteetid on kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) terrorismivastase võitluse strateegiaga ning ÜRO, ELi, koostööpartnerluse, OSCE⁷ ja rahvusvahelise õiguse peamiste põhimõtete ja prioriteetidega (sh. inimõiguste kaitse). STAK on osaliselt piiratud juurdepääsuga.

2018. aasta detsembris võttis Riigikogu vastu seaduseelnõu, millega rakendatakse ÜRO resolutsiooni 2178, terrorismi ennetamise lisaprotokoll ja ELi direktiivi 2017/541 siseriiklikus õiguses. Muu hulgas laiendati seaduseelnõus terrorismiohvrite mõistet ja terrorismikuritegudega seotud kuritegevuse elemente. Riigikogu võttis 2018. aasta detsembris kooskõlas ELi direktiiviga vastu karistusseadustiku, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ning ohvrite toetamise seaduse muudatused. Samuti viiakse seaduseelnõu kooskõlla ÜRO resolutsiooni ja Euroopa Nõukogu terrorismi ennetamise konventsiooni lisaprotokolliga. Kemikaaliseadust muudeti lisanõuetega, mis kohustavad küsima eelnevat luba ohtlike kemikaalide käitlemiseks ning teostama riiklikku järelevalvet ja teatama kahtlastest tehingutest ning lõhkeaine(te) kadumisest ja vargusest. Radioaktiivsete kiirgusallikate julgeolekut reguleerib kiirgusseadus, mis on kooskõlas ELi nõukogu direktiiviga 2003/122/Euratom ning muude rahvusvaheliste konventsioonide ja standarditega. Eesti on arendamas lisasuutlikkust terrorismiga seotud tegevuse identifitseerimiseks ja tõkestamiseks Internetis (ELi algatus võimalda terroristliku infosu vastu Internetis koostöös erasektoriga, sh. ELi internetifoorumiga). Veebikonstaablid (internetis töötavad politseinikud)

⁷ OECE – (Organization for Security and Co-operation in Europe) Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon

teevad koostööd Europoli terrorismivastase võitluse keskuse (ECTC) internetisisust teavitamise üksus, et võidelda ebaseadusliku veebisisu ja vägivaldse propaganda vastu.

Rahapesuvastane seadus, millega võetakse üle viies rahapesu andmebüroo direktiiv, võeti vastu 2020. aasta juulis.

Küberkuritegevuse osas on Eesti kehtestanud vastavad õigusaktid ja Budapesti konventsiooni rakendamise ning ebaseadusliku tegevuse karistamise. Sisemine operatiivkoostöö õiguskaitse- ja õigusasutuste vahel toimib hästi ja Eesti ootab uut e-tõendit käsitlevat õigusakti.

Eesti on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu konventsiooni laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest (Lanzarote konventsioon). Eesti õigus on kooskõlas Lanzarote konventsiooni kriminaalõigussätetega. Konventsiooni ratifitseerimiseks vajalikud tegevused on kirjas „Laste ja perede arengukavas aastateks 2012–2020” ja „Vägivalla ennetamise strateegias aastateks 2015–2020”. Teemasid on käsitletud ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2019–2023, mis tõstab esile alaealistega seotud seksuaalkuritegude vastase võitluse ja on suunatud süütegude toimepanijatele.

Kahjuks ei ole võimalik adresseerida kõiki järgnevalt kirjeldatud väljakutseid üksnes ISFi rahastuse abil. Selle programmi eesmärk on käsitleda probleeme võimalikult ulatuslikult, jättes samas paindlikkuse, et reageerida tulevastele sündmustele ja muutuvatele prioriteetidele. Rahastatavad meetmed sõltuvad olemasolevatest ressurssidest ja prioriteetidest. Täpsed meetmed ja rahastamisallikad lepatakse kokku vastavalt siseriiklikele protseduuridele.

Programmi kavand võtab arvesse haldussuutlikkust ja efektiivsust ning võimalusel rakendatakse lihtsustamismeetmeid, et vähendada halduskoormust ning suurendada mõjusust, tõhusust ja säästlikkust.

2. Erieesmärgid

2.1. Erieesmärk 1 (SO1): Tõhustada ja hõlbustada teabevahetust pädevates asutustes ja asjaomastes liidu organites, ametites ja asutustes ning nende vahel ning asjakohasel juhul kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

2.1.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas osas kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse

artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Turvalisuse tagamise võtmeteguriks on erinevate turvaliste infosüsteemide ja e-lahenduste loomine ja moderniseerimine. Kuigi digitaliseerimine on juba aastaid olnud üks Eesti lipulaevadest, on see alarahastatud ja turul ei ole piisavalt arendajaid. Samal ajal tuleb täita uusi liikmesriikidele esitatavaid nõudeid, et tagada turvalisusega seotud teabevahetus ja Europoli andmeid käsitleva liidu *acquis'* täielik ja ühetaoline rakendamine. Ka ELi infosüsteemide puudujääkidega tegelemiseks tuleb suunata piisavalt vahendid. Eesti on edukalt loonud ja kohandanud riiklikke IT-süsteeme, et tagada tõhus ühendus turvalisusega seotud liidu infosüsteemidega, ning sellega tegeletakse ka edaspidi.

Eesti kavatseb kasutada ISFi vahendeid peamiselt fondi eesmärkidele vastavate info- ja sidesüsteemide loomiseks, kohandamiseks ja hooldamiseks. Samuti on vaja tagada süsteemide kasutamise koostamine.

Selle erieesmärgi raames kaalutavad võimalikud tegevused keskenduvad peamiselt ISFi määruse lisa II rakendusmeetmele (d) - asjakohaste riiklike meetmete toetamine. Rakendusmeede (a) on samuti prioriteet - tagada liidu julgeolekualase *acquis'* ühetaoline kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist.

Vajaduse korral võib rakendusmeetmeid (b) ja (c) kaaluda ka hilisemas rakendamise etapis. Programmi koostamise konkreetseid meetmeid ei planeerita.

Kavatsetakse adresseerida järgmisi lisa II toodud meetmeid, mh on toodud näited tegevustest:

(a) Tagada liidu julgeolekualaste õigusaktide ühetaoline kohaldamine, toetades asjakohase teabe vahetamist näiteks PRÜMi, ELi broneeringuinfo ja SIS II kaudu, sealhulgas rakendades soovitusi, mis on saadud sellistelt kvaliteedikontrolli- ja hindamismehhanismidelt nagu Schengeni hindamismehhanism ning teistelt sarnastelt mehhanismidelt.

Praegust olukorda seoses asjakohaste õigusaktide kohaldamisega (PNR, SIS II, PRÜM) on kirjeldatud 1. jaos.

Üks prioriteete on jätkuvalt tagada broneeringuinfo (PNR) infosüsteemi edasine areng ja haldamine. PNRi andmebaas on välja töötatud ISFi 2014-2020 programmi raames, kuid selle projekti tulemuste jätkusuutlikuks arenguks on vaja tagada pidev rahastamine. Süsteemi usaldusväärse ja broneeringuinfo direktiivi nõuete täitmise tagamiseks on vaja infosüsteemi edasi arendada.

SIS II uued funktsionaalsused tuleb välja töötada 2021. aastaks. Kui tulevikus peaks SIS II ajakavas või uutes lepingutes olema muudatusi, võib nende adresseerimiseks kaaluda ISFi rahastamist. Lisaks tuleb pidevalt käsitleda kavandatavaid meetmeid ELi suuremahuliste infosüsteemide

koostalitlusvõime loomiseks. Eesti kavatses selleks kasutada BMVI programmi. Vajaduse korral võib ISFi määruse eesmärkide saavutamiseks vajalikke arendusi rahastada ISFi programmist.

(d) Asjakohaste riiklike meetmete toetamine, sealhulgas turvalisusega seotud riiklike andmebaaside omavaheline ühendamine ja nende ühendamine liidu andmebaasidega, kui see on ette nähtud asjakohastes õigusaktides, kui see on asjakohane ISFi määruse artikli 3 lõike 2 punktis (a) sätestatud erieesmärkide rakendamiseks.

Käesoleva programmi peamine eesmärk on asjakohaste riiklike meetmete toetamine. Siin on väljakutseks teabe parem kogumine, analüüsimine ja vahetamine asjaomaste pädevate asutuste sees ja vahel.

On oluline, et kõiki kuritegusid käsitletaks võimalikult kiiresti ja et pädevatel asutustel oleks õiguspärane juurdepääs vajalikele riiklikele ja rahvusvahelistele andmebaasidele. Selleks tuleb välja töötada asjakohased (riiklikud) infosüsteemid ja andmebaasid ning tagada nende koostalitlusvõime, võttes arvesse infoturbemeetmed ning tagades tõhusa järelevalve.

Eestis on veel valdkondi, kus andmevahetus ei ole digitaalne ja käsitsi tehakse palju tööd. Kriminaalmenetlus ei ole täielikult digiteeritud, ning see mõjutab menetluse kiirust. Politseiurija ja kohtuekspertiisi teadlase vahelist suhtlust konkreetse juhtumi kohta tuleb tehnoloogia kasutamise abil veel parandada. Samamoodi on kriminaalmenetluse digiteerimine prokuratuuris ja politseis üks selle valdkonna prioriteete. Samal eesmärgil on vaja uut üleriigilist seiret (nt. SIS II-ga seotud inimesed, sõidukid, esemed ning rahvusvaheliste kohustuste täitmise tagamine võitluses terrorismi ning raskete ja varjatud kuritegude (nt küberkuritegevus, rahapesu, laste vastu suunatud seksuaalkuriteod jne) vastu). Eesti kavatses sellesse valdkonda investeerida nii struktuurifonde kui ka riigieelarve vahendeid; kaalutakse ka ISFi vahendite kasutamist.

Eestis on digitaalse kohtuekspertiisi arendamises vajakajäämisi. Kuna kuriteod liiguvad rohkem Internetti, suureneb digitaliseerituse vajalikkus. Seega tuleks suurendada asjaomaste asutuste suutlikkust töömahuga toime tulla. IKT-vahendite ja sektoripõhiste koolituste hektiline rahastamine ei taga valdkonna jätkusuutlikku ja süsteemset arengut. Operatiivseks töötamiseks on vaja automatiseeritud lahendusi.

Tuleb suurendada järelevalvevõimekust, sh parandada andmete kogumist ning asjakohast teabevahetust kriminaalpolitsei siseselt ja teiste asutustega. Mh tuleb ajakohastada riiklike süsteeme ja soetada vajalikke IKT seadmeid. Eesti õiguskaitseorganite poolt kasutatav operatiivse järelevalve tööriist vajab ajakohastamist. On vaja töötada välja uus järelevalvemoodul, et teostada seiret ja taktikalist analüüsi tervikuna ühes keskkonnas koos võimalusega teha erinevaid päringuid (sh. asjaomastele ELi infosüsteemides) ja vahetada infot.

Rahapesu, mis rahastab suuremat osa raskest ja organiseeritud kuritegevusest, on üks peamisi selle valdkonna liikumapanevaid jõude. Selleks, et suurendada ja hõlbustada ettevõtete, teenuste osutajate, finantseerimisasutuste ja virtuaalsete valutatteenuste osutajate vastutust rahapesu ja terrorismi rahastamise ennetamisel, tuleb luua asjakohane aruandlusportaal.

Eesti tellis riskihindamise meetodika, et koostada uus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskihindamine Eestis. Mitmed tööühmad alustasid tööd 2019. aasta sügisel ja riiklik riskihindamine kiideti heaks 2021. aasta aprillis.

Internet on muutunud ka terrorirühmituste jaoks oluliseks vahendiks, aidates levitada propagandat ning mõjutada, värvata ja juhendada terroristide käsilasi. Üks prioriteete on suurendada suutlikkust jälgida, avastada ja kõrvaldada terroristlikku sisu Internetis; teostada teksti- ja andmeanalüüsi terrorismivastaseks võitluseks ning hõlbustada asjakohast teabevahetust liikmesriikides ja liikmesriikide vahel. Terroristliku veebisisu vastu võitlemist käsitleva EL määruse rakendamist tuleks toetada kogu ELi hõlmavate IT-lahendustega, mis toetavad koostalitlusvõimet ja andmete konflikti lahendamist. Samal ajal on vaja teha jõupingutusi ka riiklikul tasandil – vajalikud tehnilised vahendid ja süsteemid peavad olemas olema.

Asjaomaste asutuste suutlikkuse arendamine avalike allikate luure ja analüüsiga (OSINT⁸) tegelemiseks on prioriteet, mis vajab erinevaid rahastusallikaid, mh kaalutakse selleks ISFi vahendite kasutamist.

Meetmete esialgne loetelu:

- turvalisusega seotud infosüsteemide ja andmebaaside väljatöötamine ning nende kasutamise koolitus;
- riiklike info- ja sidesüsteemide ja andmebaaside väljatöötamine, ajakohastamine, et saada juurdepääs vajalikule teabele, paremini siduda erinevaid teenuseid ning suurendada pädevate asutuste vahelist ja nende sisest teabevahetust;
- suurendada suutlikkust andmete kogumisel, salvestamisel ja analüüsimisel, et tagada parem sisend kiire ja kvaliteetse andmevahetuse jaoks, vältimaks turvaohte;
- suurendada digitaalse kriminalistika alast suutlikkust;
- ISFi toetatavates meetmetes osalevate töötajate kulud;
- asjakohaste info- ja sidesüsteemide hooldamine.

Programmi rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus:

Eesti kavatses kasutada tegevustoetust, et aidata kaasa ISFi programmi eesmärkide saavutamisele. Tegevustoetuse kasutamine võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist võimekust.

Politsei- ja Piirivalveametis (PPA) on vaja suurendada riikliku broneeringuinfo üksuse (PIU) personali. PIU analüüsib reisijate nimekirju, töötleb teavet ööpäevaringselt ja vahetab teavet oma

⁸ OSINT – (*Open source intelligence*) avalike allikate luure ja analüüs

kolleegidega. Vajaliku andmevahetuse taseme tagamiseks on hädavajalikud täiendavate ametnike värbamine PIU-sse.

Tuleb tagada broneeringuinfo süsteemi (PNR) pidev hooldus (nt. turva- ja tarkvarauuendused, infrastruktuuri kulud - serverite, litsentside jms hooldamiseks vajalikud kulud).

Digitaalse kriminalistika valdkonnas tuleb ette näha iga-aastased eritarkvara (uuendused, tasud, litsentsid) kulud, et tagada digitaalsete tõendite tuvastamine, kogumine, käitlemine ja säilitamine.

Küberkuritegevuse ja OSINTi valdkonnas tuleb katta eritarkvara ja võrguseadmete iga-aastased hoolduskulud, et suurendada ja säilitada politsei suutlikkust saadava teabe süstemaatiliseks haldamiseks ja analüüsimiseks.

Kõigi nimetatud valdkondade puhul on lõplikuks toetuse saajaks PPA, mis on seaduse järgi vastutav riigi turvalisuse ja avaliku korra eest ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest. Sõltuvalt siseriiklikust korrast võib info- ja sidetehnoloogia süsteemide hooldusega seotud rahastamist suunata Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskusele (SMIT), mis põhikirja kohaselt vastutab ministeeriumile ja selle haldusala asutustele vajalike IKT teenuste osutamise eest.

Teiste tegevuste rahastamise võimalus ei ole välistatud.

Finantsinstrumendid: ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 30.11.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.1.2 Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 1: Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Vah e-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO1	O.1.1	Koolitusetegevuses osalejate arv	Absoluutarv	12	32
SO1	O.1.2	Ekspertide kohtumiste/õpikodade/õppekülastuste arv	Absoluutarv	2	7
SO1	O.1.3	Välja töötatud/kohandatud/hooldatud IKT-süsteemide arv	Absoluutarv	3	10
SO1	O.1.4	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	6	6

Tabel 2: Tulemusnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlusaasta(d)	Sihiväärtus (2029)	Sihiväärtuse mõõtühik	Andmete allikas	Märkused
SO1	R.1.5	Liikmesriikides/julgeolekuga seotud ELi ja detsentraliseeritud infosüsteemidega/rahvusvaheliste andmebaasidega koostalitlusvõimeliseks muudetud IKT-süsteemide arv	Absoluutarv	3	Absoluutarv	2020	4	Absoluutarv	Projektide aruanded	Lähtetase sisaldab vastavate IKT süsteemide arvu, mis töötati välja/mida renditati PPA-s perioodil 2014-2020
SO1	R.1.6	Selliste haldusüksuste arv, mis on välja töötatud või ajakohastatud olemasolevaid teabevahetusmehhanisme /menetlusi/vahendeid/juhiseid teabe vahetamiseks teiste liikmesriikidega/liidu organite, ametite või asutustega/kolmandate riikidega/rahvusvaheliste organisatsioonidega/kolmandate riikidega	Absoluutarv	1	Absoluutarv	2020	1	Absoluutarv	Projektide aruanded	Lähtetase sisaldab PNR üksust, mis loodi perioodil 2014-2020
SO1	R.1.7	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulik.	Absoluutarv	80	Osakaal	2020	22	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded	Lähtetaseme seadmisel on võetud aluseks sarnased perioodi 2014 -2020 koolitused ja arvutatud keskmine
SO1	R.1.8	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Absoluutarv	69	Osakaal	2020	22	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded	Lähtetaseme seadmisel on võetud aluseks sarnased perioodi 2014 -2020 koolitused ja arvutatud keskmine

2.1.3 Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 3: Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Summa (eurodes)
SO1	IKT-süsteemid, koostalitusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	10 379 621
SO1	Koolitus	005	120 000
SO1	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	39 893
SO1	Seadmed	008	804 750

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 30.11.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.2 Erieesmärk 2 (SO2): Parandada ja tõhustada piiriülest koostööd, sealhulgas ühisoperatsioone, pädevate asutuste vahel seoses terrorismi ning raske organiseeritud kuritegevusega, millel on piiriülene mõõde

2.2.1 Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas osas kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Eesti on aktiivne nii kahepoolses kui ka mitmepoolses piiriüleses koostöös liidu tasandil, et võidelda tõsise ja organiseeritud kuritegevusega.

Eesti Kriminaalpolitseil on hea koostöö naaberriikide koostööpartneritega uimastiäri vastu võitlemises, on koostatud mitu ühist uurimisrühma. Lisaks liikmesriikide asutustevahelisele koostööle tuleb parandada koostööd ka rahvusvaheliste organisatsioonidega (Europol, Interpol, CEPOL, EMCDDA¹, UNODC², jne). Nii Eesti politseil kui ka tollil on oma kontaktametnikud Europolis, et hõlbustada igapäevast teabevahetust. Selleks organiseeritakse koolitusi, vastastikust õppimist ja spetsiaalseid vahetusprogramme. Keskenduda tuleb praegustele suundumustele – eelkõige tehnoloogia arengule ja sünteetiliste opioidide sh. fentanüülide levikule. Oluline on paremini reageerida globaliseerunud uimastiturule, tugevdades partnerlust liikmesriikide ametiasutuste ja teiste asjaomaste partnerite vahel, sealhulgas vajadusel kolmandate riikidega.

Terrorismivastases võitluses toetavad Eesti õiguskaitseasutusi rahvusvaheline koostöö ELis, sh terrorismivastase töörühmaga (CTG) ja Euroopa terrorismivastane keskusega (Europol), teabevahetus Interpolis, terrorismivastane koostöö ÜRO, NATO, Euroopa Nõukogu, OSCE³-ga ning kahepoolsed suhted partnerriikidega.

¹ EMCDDA - Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus

² UNODC - ÜRO Uimastite ja Kuritegevuse Büroo

³ OSCE - Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon

Koordineerimine ja koostöö õiguskaitseasutuste ja teiste organiseeritud kuritegevusega tegelevate pädevate asutustega on oluline. Nõukogu järeluste raames, mis käsitlevad ELi organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevuse poliitikatsükli alalist jätkamist (EMPACT⁴ 2022+), kavatakse Eesti selle erieesmärgi all käsitleda järgmisi prioriteete: inimkaubandus ja pettused, majandus- ja finantskuriteod. Laste seksuaalset ära kasutamist adresseeritakse erieesmärgi 3 ja küberrünnakuid erieesmärgi 1 raames.

Eesti jaoks on oluline rõhutada ELi institutsioonidevahelise julgeolekukoostöö tugevdamist (ühistegevus, teabevahetus jne). Eesti ise aitab sellele kaasa, kui ta EL nõukogu eesistujariigina korraldab esimene Europol ja FRONTEXi juhataste ühiskoosoleku, kus lepiti kokku koostööpõhimõtetes ja -tegevustes.

Selle erieesmärgi raames kavatakse Eesti kasutada ISFi vahendeid peamiselt selleks, et parandada asutustevahelist koostööd ja koordineeritust riiklikul ja liidu tasandil ning vajaduse korral ka kolmandate riikidega.

Praeguse plaanide kohaselt moodustavad selle erieesmärgi tegevused väikese osa programmist. Kõnealune erieesmärk aitab kaasa meetmete (b) ja (c) rakendamisele: parandada liikmesriikide ja liidu asutuste ja ametite vahelist ning liikmesriikide asutuste vahelist koostööd; samuti parandada õiguskaitseasutuste ja teiste pädevate asutuste vahelist koordineerimist ja koostööd liikmesriikides ja liikmesriikide vahel.

Võidakse kaaluda ka rakendusmeetme (a), mis käsitleb liikmesriikide vahelisi õiguskaitseoperatsioone ja kus pööratakse erilist tähelepanu operatiivkoostöö mehhanismidele ELi poliitikatsükli kontekstis, rahastamist ISF programmi raames, kuigi programmi koostamise ajal konkreetseid meetmeid ette ei nähta.

Praegu on Eesti otsustanud mitte rahastada ISFist ELi poliitikatsükli meetmeid ja selle erieesmärgi jaoks ISFi määruses seatud rahastamise miinimumprotsenti ei saavutata. See otsus tuleneb piiriüleste (ühiste) tegevuste laadist ja mahust, mida ei ole võimalik prognoosida. Sellised tegevusi tehakse jooksvalt igas valdkonnas ja Eesti rahastab neid jätkuvalt riigieelarvest, kui vajadus tekib või kasutab selleks sihtotstarbelisi vahendeid (nt komisjonipoolne rahastamine). Operatiivkoostöö on äärmiselt oluline ning Eesti jätkab aktiivset osalemist nii kahe- kui ka mitmepoolses piiriüleses

⁴ EMPACT – EL poliitikatsükkel organiseeritud ja raske rahvusvahelise kuritegevusega võitlemiseks

koostöös, nagu on kirjeldatud käesoleva jao alguses. Lisaks on erieesmärgi 3 raames kavandatud meetmed, millel on laiem eesmärk ja mis aitavad kaasa erieesmärgi 2 sihtide saavutamisele (nt. õppereisid ja koostöö korrupsiooni ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, rahvusvaheline koostöö küberkuritegevuse ennetamisel ja selle vastu võitlemisel).

Programmis on arvestatud riigi tegelikke vajadusi ja väljakutseid. Selle erieesmärgi jaoks ISFi programmi raames väiksema osa vahendite eraldamine, kui ISFi määruses ette nähakse, ei ohusta erieesmärgi saavutamist, kuna selleks kasutatakse lisaks ka riigieelarve vahendeid ja muid asjakohaseid rahastamisvõimalusi.

Lisas II toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi:

(b) Pädevate asutuste koordineerimise ja koostöö suurendamine liikmesriikides ja nende vahel ning teiste asjaomaste osalejatega, näiteks riiklike võrgustike, liidu võrgustike ja koostööstruktuuride, liidu keskuste kaudu.

Üks ISFi määruses sätestatud prioriteete on 2018. aasta Schengeni hindamissoovituste rakendamise kulude katmine politseikoostöö ja SIS/SIRENE valdkonnas. Vastavalt Nõukogu rakendusotsusele nr. 10388/19, soovitati Schengeni hindamise käigus Eestil politseikoostöö raames välja töötada praktilistel olukordadel ja juhtumitel põhinev interaktiivne ja kasutajasõbralik e-õppe lahendus. Seda soovitust plaanitakse rakendada ISFi vahendite toel.

2019. aastal tuvastas ja abistas Eesti Sotsiaalkindlustusamet 67 inimkaubanduse ohvrit või väidetavat ohvrit. See on märkimisväärne kasv võrreldes 2018. aastaga, kui tuvastati 12 (väidetavat) ohvrit. Uurimisorganid ja ohvriabiorganisatsioonid teevad pidevalt rahvusvahelist koostööd kriminaalasjades ja inimkaubanduse kahtluse korral. Koostöö on oluline, et hoida ära inimkaubandus vastuvõtjariikides ja peatada organiseeritud kuritegelikud rühmitused, kes vahendavad prostituute ja ebaseaduslikku tööjõudu. Eestis on üheks prioriteediks operatiivtasandi koostöö ELi väliste partneritega (nt. Ukraina, Moldova), et luua ja säilitada usaldusväärseid kontakte, pakkuda koolitust ja tutvustada Eesti Politsei- ja Piirivalveameti välja töötatud seiremeetodeid ning vajaduse korral luua ühised uurimismeeskondi.

(c) parandada asutuste vahelist koostööd liidu tasandil liikmesriikide ja liikmesriikide ning asjaomaste liidu asutuste ja ametite vahel ning liikmesriikide pädevate asutuste vahel.

Oluline on uurida võimalusi piiriülese politseikoostöö ja tollikoostöö parandamiseks, kaasates selleks asjaomased ELi asutused (nt Europol, EUROJUST). Eesti tolli- ja politsei kriminaaluurijad peavad olema paremini ettevalmistatud ja informeeritud, et ennetada ja võidelda kõigi raskete ja rahvusvaheliste kuritegude vormidega (nt uimastikuriteod, inimkaubandus, tulirelvakaubandus, euro võltsimine, rahapesu). Ametnike praktika Europoli Eesti kontaktasutuses on kasulik viis edendada ja parandada riikidevahelist operatiivkoostööd (nt ühiste uurimisrühmade (JIT) võimekuse, ühiste analüütikute (JAT), kontrollitud kättetoimetamise (CD) ja muude Europoli pakutavate võimaluste, näiteks analüüsitöö failide ja SIENA võrgu kasutamine, koostöö Europoli terrorismivastase võitluse keskusega (sh CBRN, demineerimise ja eritaktika valdkondades).

Eesti tolliasutustele on kasulik tihedam operatiivkoostöö teiste ELi tolliametitega, et paremini koguda ja analüüsida teavet, teha kindlaks organiseeritud kuritegevuse sihid ning koguda tõendeid kriminaalmenetluses. Sel eesmärgil võidakse korraldada õppekülastusi.

Valmisoleku, varajase hoiatamise ning ohule ja kriisidele reageerimise tõhustamine nõuab suuremat koostööd CBRN sündmustes osalevate ametiasutuste vahel, sh on vaja arendada rahvusvahelist koostööd RescEU, EL CBRNe tegevuskava ning CBRN ja terrorismi alaste ohtude hindamise raames. Sellele aitavad kaasa koolitused, suunised, määrused, väljaõpe, juhtumiuuringud, ühised uurimismeeskonnad, testid, osalemine seminaridel ja konverentsidel nii siseriiklikult kui ka välismaal.

Samuti on vaja tõhustada asutustevahelist koostööd päästeteenistuse esmaste reageerijate vahel, et turvaintsidentidega seotud üleskutsetele ohutult reageerida. See on põhjalikum päästeteenistuste põhiväljaõppest, kuid on oluline, kuna on seotud ka politseiteenistustega. Samavõrd olulised on teiste liikmesriikide partnerite teadmised ja parimad tavad.

Meetmete esialgne loetelu:

- koolitus- ja õppekülastused, partnerluste tugevdamine, vastastikune õppimine, ühisharjutused, lühiajalised lähetused ja muud mehhanismid operatiivkoostöö tõhustamiseks ja piiriüleste ühisoperatsioonide edendamiseks;
- varustus, mis võimaldab korraldada koolitusi vägivaldsetele terroristlikele tegevustele reageerimiseks;
- töötada välja rahvusvahelise politseikoostöö interaktiivne e-õppe lahendus.

Programmi rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus: praegu ei nähta selle konkreetse erieesmärgi raames ette tegevusabi kasutamist.

Vajadusel võib siiski kaaluda ka tegevustoetuse rahastamist.

Finantsinstrumendid: ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 30.11.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.2.2 Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 4: Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Vah e-eesmärk (2024)	Sihtväär tus (2029)
SO2	O.2.2	Ekspertide kohtumiste/õpikodade/õppekülastuste arv	Absoluutarv	42	96
SO2	O.2.3	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	300	1200

Tabel 5: Tulemusnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlusaast a(d)	Sihtväär tus (2029)	Sihtväär tuse mõõtühik	Andmete allikas	Märkused
SO2	R.2.8	Selliste haldusüksuste arv, mis on välja töötatud või ajakohastatud olemasolevaid teabevahetusmehhanisme /menetlusi/vahendeid/juhiseid koostööks teiste liikmesriikidega/liidu organite, ametite või asutustega/kolmandate riikidega/ rahvusvaheliste organisatsioonidega	Absoluutarv	0	Absoluutarv	2020	18	Absoluutarv	Projektide aruanded	Perioodil 2014-2020 ei toimunud koostööd Moldova ja Ukrainaga ning koostöös kolmandate riikidega ei arendatud haldusüksusi ega toimunud koolitusi inimkaubanduse vallas.

2.2.3 Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 6: Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Summa (eurodes)
SO2	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad, teavitusmeetmed	006	1 143 750
SO2	Seadmed	008	93 750

Erieesmärk 3 (SO3): Toetada liikmesriikide suutikkuse suurendamist seoses kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamise ja nende vastu võitlemisel ning julgeolekuidentide, riskide ja kriiside juhtimisel, muu hulgas eri liikmesriikide avaliku sektori asutuste, asjaomaste liidu organite, ametite või asutuste, kodanikuühiskonna ja reasektori partnerite tihedama koostöö kaudu.

2.3.1 Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas osas kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Riigi ametiasutuste tugevdamisel kuritegevuse vastu võitlemisel ja ennetamisel on võtmeks motiveeritud, kvalifitseeritud ja informeeritud inimesed. Seega on oluline koolituste korraldamine, teadmiste jagamine ja teadlikkuse tõstmine. Teisalt ei saa eirata vajadust kaasaegse tehnoloogia, sh. IT tööriistade ja seadmete järele.

Selle erieesmärgi raames on kavas rakendada järgmisi meetmeid (a) õiguskaitse koolitused, õppused ja vastastikune õpe, ja (d) asjakohaste seadmete hankimine, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja piisavat reageerimist julgeolekuohtudele. Potentsiaalsetes tegevustes rakendatakse ka meetmeid (b) ja (c).

Vajaduse korral võib kaaluda meetme (e) rakendamist programmi elluviimise hilisemas staadiumis. Programmi koostamise ajal ei ole selle meetme tegevusi ette nähtud.

Lisas II toodud meetmete rakendamiseks tehakse järgmisi tegevusi:

(a) koolituse, õppuste ja vastastikuse õppimise, vahetusprogrammide ning parimate tavade jagamise suurendamine liikmesriikide pädevates asutustes ja nende vahel, sealhulgas kohalikul tasandil, ning kolmandate riikide ja teiste asjaomaste osalejatega.

Erinevates valdkondades on pidev vajadus süstemaatilise koolituse järele. Õiguskaitseametnike koolitus on olnud oluline 2014–2020 ISFP programmis ning see on prioriteetne ka perioodil 2021–2027. Samuti on Eesti saanud palju kasu CEPOLi koolitustest, kuna erinevad asutused on osalenud CEPOLi elanikele suunatud tegevustes, webinaridel, online-koolitustes, töötubades ja vahetusprogrammides. Siiski on vaja ka spetsiifilisemaid koolitusi, mida CEPOL ei paku. Spetsiifilisi koolitusi kavatakse rahastada ISFi toel. ISFi programmi koolitustegevuste kavandamisel konsulteeriti riikliku CEPOLi üksusega, et vältida kattumist. Spetsiifilisi koolitusi on kavas rahastada ISFi programmist, kuna CEPOL korraldab üldiselt alg- või kesktaseme koolitusi, vähem keskendutakse konkreetsematele teemadele, mis on suunatud kitsamate valdkondade tippspetsialistidele. Lisaks on CEPOLi koolitused ja õppekülastused piiratud arvule osalejatele ning see ei ole alati piisav, eriti spetsialiseerunud üksuste puhul.

Tõhus küberkuritegevuse vastane võitlus nõuab sihipäraseid meetmeid ja on üks ISFi programmi prioriteete. Erinevad andmevargused ja -lekked, lunarahanõuded ja online-maksepettused on muutunud Eestis tavaliseks probleemiks. Kodanikud, ettevõtted ja riigiasutused peavad olema teadlikud IKT ohtudest ning olema valmis ja võimelised end kaitsma. Küberkuritegevuse uurimiseks on vaja väga spetsiifilisi teadmisi ja oskusi digitaalsete tõendite kasutamise kohta. Asjaomastes õiguskaitseasutustes peab olema piisavalt inimesi, kes on koolitatud ja varustatud, et koguda ja analüüsida vajalikku teavet ning tagada tegevuste jätkusuutlikkus. Selleks on kavas rahastada nii meetme (a) kui ka meetme (d) tegevusi – koolitusi ja õppekülastusi ning vajaliku tehnoloogia ja seadmete soetamist.

Aastate jooksul on teadlikkus korruptsioonivastasest tegevusest kasvanud. Eestis registreeritud korruptsioonikuriteod: 291 kuritegu 2017. aastal; 376 kuritegu 2018. aastal ja 72 kuritegu 2019. aastal. Kõrge profiiliga korruptsioonijuhtumite avastamine on jätkuvalt prioriteet. Kuna korruptsioon on Eestis üha enam peidetud, on vaja spetsialiseeruda ja süstemaatiliselt koguda ja analüüsida teavet, mis võib viia selliste kuritegude parema avastamiseni ja nende eest vastutusele võtmiseni. Korruptsiooni ja teiste salajaste kuritegude uurimiseks on vaja koolitusi, parimate tavade vahetamist välispartneritega, elektroonilise teabe ulatuslikku kogumist ja tõendite analüüsi. Rõhuasetus on ka teadlikkuse tõstmisel ja valdkonna uuringute läbiviimisel, et teha paremaid poliitilisi otsuseid.

(b) Kasutada ära liikmesriikide ja muude asjaomaste osalejate, sh kodanikuühiskonna ressursside ja teadmiste ühendamisel ning parimate tavade jagamisel tekkivat koosmõju, nt ühiste pädevuskeskuste loomise, ühiste riskihindamiste väljatöötamise või ühisoperatsioonide korraldamiseks loodavate ühiste tugikeskuste kaudu.

Mitte kõik äärmuslused ei too kaasa vägivalda, kuid ühiskonnale, eriti vanematele, õpetajatele, noorsootöötajatele ja ametnikele, on oluline olla eeskujuks ja sekkuda, et tagada turvalisus mõlema pool. Oluline on koolitada ametnikke ja spetsialiste, et nad tunneksid ära radikaliseerumise esimesed märgid ning suudaksid hinnata riske ja tegutseda vastavalt tundlikul viisil, austades samal ajal üksikisikute põhiõigusi. Eesti Siseministeeriumi ja Sisekaitseakadeemia juhtimisel on koolitatud üle 2000 esmataseme praktiku. Tulevikus kavandatakse koolitustele läheneda süstemaatilisemat. On vaja jätkata erinevate spetsialistide asjatundlikkuse arendamist, toetades ka rahvusvahelisi võrgustikke, nagu RAN¹ ja ESCN², ning tutvuda partnerriikide tavadega. Et täielikult ära kasutada Eesti Sisekaitseakadeemia (mis on ka Eesti CEPOLi riiklik üksus) potentsiaali, võiks selle kujundada siseturvalisuse tippkeskuseks (nt radikaliseerumise ja terrorismivastase võitluse, organiseeritud kuritegevuse ja küberkuritegevuse vastase võitluse, tehisintellekti kasutamise valdkonnas). Keskus toetaks valdkonna planeerimist ja strateegilist arengut teadusuuringute, analüüsi ja koolituse kaudu.

(c) Edendada ja arendada meetmeid, kaitsemeetmeid, mehhanisme ja paremaid tavasid, et varakult kindlaks teha, kaitsta ja toetada tunnistajaid, õigusrikkumisest teatajaid ja kuriteoohvreid ning luua selleks partnerlussuhteid ametisutuste ja muude asjaomaste asutuste vahel.

Eesti suurim väljakutse inimkaubanduse vastases võitluses on ennetustegevuse rahastamise puudumine. Ennetamine ja teadlikkuse tõstmine ning koolitus toimub väikeses mastaabis ja aeglaselt. Inimkaubandusega tegelevatele ametnikele on vaja ühiseid koolitusi, et tõsta pädevust ja parandada ELi *acquis* rakendamist. Vaja on tõsta Eestisse sisenevate kolmandate riikide kodanike ja koolinoorte teadlikkust. Samuti on asjakohane koolitus õiguskaitseasutustele. Tööinspeksiooni ja Sotsiaalkindlustusameti andmetel suureneb välismaalastega seotud töövaidluste arv ning

¹ RAN – (*Radicalisation Awareness Network*) Radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustik

² ESCN – (*European Strategic Communications Network*) Euroopa strateegilise teabevahetuse võrgustik

välismaalaste arv, kes otsivad abi inimkaubanduse vastaselt vihjeliinilt. Koolide jaoks on välja töötatud koolitusvahendid (mida toetati ISF 2014-2020 projekti raames), kuid koolitust tuleb laiendada, et hõlmata ka koolidesse suunduvaid koolitajaid, kes muudaksid noorte suhtumist ja käitumist tulevikus, et hoida ära inimkaubandust.

On vaja teha teavituskampaaniaid, samuti teha tihedat koostööd kommunikatsiooniettevõtete ja haridusasutustega, et ära hoida laste seksuaalset kuritarvitamist. Kavas on kasutada erinevat ekspertiisi ja tegevusi valdkondade vaheliseks ennetamiseks. Eesmärk on uurida, kuidas hõlmata ennetustegevustega erinevaid osapooli uuel ja innovaatilisel viisil. Samuti on vaja tõsta teadlikkust täiskasvanutel, kes puutuvad kokku noorte väärkohtlemise ohvritega ja annavad neile asjakohast abi (nt politseinikud, lastekaitseametnikud, õpetajad, arstid ja vanemad). Me pakume spetsiaalseid koolitusi laste abiliinide töötajatele, et anda nõu laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumite korral internetis. Ohvrite tuvastamise suutlikkuse tõstmine tooks kaasa laste parema kaitse ja kurjategija te kinnipidamise tegevuse varajases etapis. Kolmas tegevussuund on uurida ja hinnata programme/teenuseid, mis takistavad laste seksuaalset kuritarvitamist Eestis.

(d) Hankida vajalikke seadmeid ning rajada või ajakohastada spetsiaalseid õppevahendeid ja muud olulist julgeolekuga seotud taristut, et suurendada valmisolekut, vastupidavust ja avalikkuse teadlikkust ning reageerida adekvaatselt julgeolekuohtudele.

CBRN'i ja HAZMAT³ intsidentideks valmisolek vajab rohkem tähelepanu, võttes arvesse ohtude muutumist Euroopas. Hinnanguliselt on Eesti pinnal endiselt üle poole miljoni Teise maailmasõjaaegse lõhkekeha – nendele lõhkekehadele ligipääs on Eesti siseturvalisuse seisukohalt suur probleem ja kujutab endast ohtu seoses võimalike terrorismiaktide ja üksikkurjategijatega. Ebaseaduslik e-kaubandus, sh ohtlike ainete import suurendab ka CBRNi intsidentide tõenäosust. Asjakohane oskusteave ja oskused, tehniline suutlikkus, (isikukaitse)vahendite kättesaadavus ja erisõidukid (sh lõhkeainete kõrvaldamise valdkonnas) on samuti olulised. See teema on tihedalt seotud kodanike ja infrastruktuuri kaitsega, kriisihjega ja strateegilise kommunikatsiooniga. ISFi 2014-2020 programmi raames tehti mitmeid sarnaseid tegevusi (nt pommirobotite ja pommiülikondade ostmine), millel oli kõnealusel valdkonnas suur positiivne mõju.

³ HAZMAT – (*hazardous materials*) ohtlikud või saastavad ained

ISFi 2014-2020 programm toetas varajase hoiatamise süsteemi ajakohastamist kiirgusohu korral (inimese põhjustatud kriisis nt radioaktiivne pomm). Seda süsteemi plaanitakse veelgi uuendada ja lisada uusi funktsioone, nt radioaktiivsete vääriskaaside analüüs.

ISFi 2014-2020 programmi raames rahastati ka teadusuuringut, mille eesmärk oli arendada tõenduslikku narkootikumide testrit. Projekt oli edukas ja selle uuendusliku uurimistöö tulemuste edasiarendamiseks kaalutakse jätkuprojekti.

Valdkond, kuhu Eesti kavatab lähitulevikus rohkem panustada, on droonide laiem ja süstemaatilisem kasutamine kuritegevusevastases võitluses. See parandaks märkimisväärselt suutlikkust avastada ja reageerida turvalisusintsidentidele ning aitab kaitsta inimesi ja avalikku ruumi. See toetab ka politseid koostöö tugevdamisel võitluses raske ja organiseeritud kuritegevusega Euroopa Liidu õiguskaitseasutustega.

Turvalisusega seotud infrastruktuuri füüsiline kaitse ja/või nende vastupidavuse tagamine kriisi ajal on üliolulised. Tuleb tagada Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ning teiste kriisilukordades olulisi teenuseid osutavate institutsioonide tegevuse järjepidevus. Samuti on oluline suurendada kohtuekspertiisi suutlikkust.

Meetmete esialgne loetelu:

- koolitus, harjutused, parimate tavade vahetamine, vastastikune õppimine (sh. kolmandates riikides ja kolmandate riikidega kui see on asjakohane);
- teadlikkuse tõstmise kampaaniad, kommunikatsioonimeetmed;
- asjakohaste seadmete soetamine;
- avaliku ruumi kaitse ja vastupidavus ja/või julgeolekuga seotud infrastruktuur;
- oskusteabe vahetamine ja levitamine ning ressursside ja ekspertteadmiste koondamine tippkeskustes;
- fondist toetatavates meetmetes osalevate töötajate töötasu.

Programmi rakendamise käigus võib sõltuvalt tegelikest vajadustest ja olemasolevatest ressurssidest kaaluda ka teiste ISFi meetmete rakendamist.

Tegevustoetus: Eesti kavatab kasutada tegevustoetust, et aidata saavutada ISFi programmi eesmärke. Tegevusabi kasutamine võimaldab säilitada kogu liidu jaoks olulist võimekust.

On vaja suurendada Kriminaalpolitsei küberkuritegevuse büroo töötajate arvu, et parandada teabe kogumise ja analüüsimise suutlikkust. Personalikulud kaetakse tegevusabist. Lõplikuks kasusaajaks on Politsei- ja Piirivalveamet, mis seaduse järgi vastutab riigi turvalisuse ja avaliku korra ning kuritegude uurimise ja ennetamise eest.

Finantsinstrumendid: ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 30.11.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.3.2 Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 7: Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Vah e-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO3	O.3.1	Koolitustegevuses osalejate arv	Absoluutarv	6805	13226
SO3	O.3.2	Ekspertide kohtumiste/õpikodade/õppekülastuste arv	Absoluutarv	32	68
SO3	O.3.3	Ostetud seadmete arv	Absoluutarv	91	160
SO3	O.3.6	Projektide arv kuritegevuse ennetamiseks	Absoluutarv	2	3

Tabel 8: Tulemusnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Lähtetase	Lähte taseme mõõtühik	Võrdlusaasta(d)	Sihtväärtus (2029)	Sihtväärtuse mõõtühik	Andmete allikas	Märkused
SO3	R.3.12	Nende osalejate arv, kes peavad koolitust oma töö jaoks kasulikus.	Absoluutarv	61	Osakaal	2020	8418	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded	Lähtetaseme seadmisel on võetud aluseks sarnased perioodi 2014 -2020 koolitused ja arvutatud keskmine
SO3	R.3.13	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust	Absoluutarv	54	Osakaal	2020	5443	Absoluutarv	Koolitustel osalejate tagasisidelehed, projektide aruanded	Lähtetaseme seadmisel on võetud aluseks sarnased perioodi 2014 -2020 koolitused ja arvutatud keskmine

2.3.3 Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 9: Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Summa (eurodes)
SO3	IKT-süsteemid, koostalitlusvõime, andmekvaliteet (välja arvatud seadmed)	001	1 117 500
SO3	Koolitus	005	2 400 000
SO3	Parimate tavade vahetamine, õpikojad, konverentsid, üritused, teadlikkuse suurendamise kampaaniad	006	699 000
SO3	Uuringud, katseprojektid, riskide hindamine	007	52 000
SO3	Seadmed	008	8 407 500

3. Rahastamiskava

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt g

3.1. Rahalised assigneeringud aastate kaupa

Tabel 10. Rahalised assigneeringud aastate kaupa

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
ISF	2 653 823	3 147 052	5 039 818	4 901 812	4 133 680	4 080 533	3 699 801	27 656 519

3.2 Rahalised eraldised kokku

Tabel 11. Kõik rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste kaupa

Erieesmärk	Meetme liik	Liidu toetuse arvutamise alus (kogusumma või avalik sektor)	Liidu osalus (a)	Liikmesriigiosalus (b)=(c)+(d)	Liikmesriigi osaluse		Kokku e=(a)+(b)	kaasrahastamismäär (f)=(a)/(e)
					esialgne jaotus avalik c)	erasektor (d)		
Erieesmärk 1	ISFi määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	12 030 627,75	4 010 209,25	4 010 209,25	-	16 040 837	75

	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	7 784 716	2 594 905	2 594 905	-	10 379 621	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	3 980 291	1 326 764	1 326 764	-	5 307 055	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
Erieesmärk 1 kokku			12 030 627,75	4 010 209,25	4 010 209,25	-	16 040 837	
Erieesmärk 2	ISFi määruse artikli 12 lõike 1	kogusumma	1 327 500,00	442 500,00	442 500,00	-	1 770 000	75

	kohaselt kaasrahastatavad meetmed							
	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	150 000	50 000	50 000	-	200 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-

Erieesmärk 2 kokku			1 327 500,00	442 500,00	442 500,00	-	1 770 000	
Prioriteet 3	ISFi määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	12 639 000,00	4 213 000,00	4 213 000,00	-	16 852 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
	ISFi määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	1 995 000	665 000	665 000	-	2 660 000	75
	ISFi määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	1 117 500	372 500	372 500	-	1 490 000	75

	ISFi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	-	-	-	-	-	-	-
Erieesmärk 3 kokku			12 639 000,00	4 213 000,00	4 213 000,00	-	16 852 000	
Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 kohane tehniline abi		kogusumma	1 659 391,14	-	-	-	1 659 391,14	100
Ühissätete määruse artikli 37 kohane tehniline abi	-	-	-	-	-	-	-	-
Kogusumma			27 656 519	8 665 709	8 665 709	-	36 322 228	

3.4 Ümberpaigutamised

Tabel 12. Eelarve jagatud täitmist korras hallatavate fondide vahelised ümberpaigutamised¹

Sisejulgeolekufondist tesitesse fondidesse ja teistest fondidest Sisejulgeolekufondi ümberpaigutamist ei plaanita.

Saaja fond / vahend / Ümberpaigutatav fond / vahend	AMIF	ISF	BMVI	ERF	ESF+	Ühtekuuluvusfondid	EMKVF	Kokku
AMIF		-	-	-	-	-	-	-
ISF	-		-	-	-	-	-	-
BMVI	-	-		-	-	-	-	-
Total	-	-	-	-	-	-	-	-

4. Eeltingimused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt i

Tabel 13: Horisontaalsed eeltingimused

Eeltingimus	Eeltingimuse täitmine	Kriteeriumid	Kriteeriumide täitmine	Viide asjakohastele dokumentidele	Põhjendus
Tõhusad järelevalvemehhanismid riigihangete turu jaoks	JAH	Kehtestatud on järelevalvemehhanismid, mis hõlmavad kõiki riigihankelepinguid ja nende hankeid fondidest	1. JAH 2. JAH	Riigihangete register (https://riigihanked.riik.ee)	1. Kõik riiklikku lävendit ületavad riigihankelepingud ja nende hanked fondidest vastavalt ELi hankeõigusele avaldatakse ja teostatakse e-riigihangete keskportaalis „Riigihangete register“ (https://riigihanked.riik.ee), mida haldab Rahandusministeerium kooskõlas komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmäärusega

¹ Kõikide programmi töö perioodil tehtavate ümberpaigutamiste kumulatiivsed summad.

		<p>kooskõlas ELi hankeõigusega. Selleks on vaja järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. meetmed, mis tagavad tõhusate ja usaldusväärsete andmete kogumise riigihankemenetluste kohta, mis ületavad ELi lävendeid, kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklitest 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitest 99 ja 100 tuleneva aruandluskohustusega; 2. meetmed andmete tagamiseks vähemalt järgmiste aspektide jaoks: <ol style="list-style-type: none"> a. konkurentsi kvaliteet ja intensiivsus: võitnud pakujate nimed, esialgne pakujate arv ja lepinguline maksumus; b. teave lõpliku hinna kohta pärast valituks osutumist ja VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta, kui sellist teavet pakuvad riiklikud süsteemid; 3. meetmed pädevate riigiasutuste jaoks andmeseire ja - 	3. JAH		<p>(EL) 2015/1986. Riigihangete seaduse kohaselt vastutab Rahandusministeerium järelevalve, aruandluse ja nõustamise eest vastavalt direktiivi 2014/24/EL artiklitele 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitele 99 ja 100. Järelevalve ja aruandlus põhinevad keskselt riigihangete registrist hangitud andmetel.</p> <p>2. a. Võitnud pakujate nimed, esialgne pakujate arv ja lepinguline maksumus avaldatakse riigihangete registris lepingu sõlmimise teate vormis vastavalt komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmäärusele (EL) 2015/1986.</p> <p>2. b. Hankija kohustuseks on pärast hanke lõpuleviimist avaldada täidetud lepingust tulenev teave lõpliku hinna kohta riigihangete registris. Teave VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta avaldatakse süsteemi lepingu sõlmimise teates – 100% e-hankeid teostatakse keskses hankeregistris.</p> <p>3. Järelevalve (seire) ja analüüsi eest vastutav asutus on Rahandusministeerium. Järelevalvega seotud kohustused on sätestatud riigihangete seaduses. Järelevalve eest vastutavad 4 inimest ja üks inimene vastutav riigihangete andmete üldanalüüsi eest.</p> <p>4. Järelevalvearuanded ja iga-aastased järelevalvekokkuvõtted on kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebilehel (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/jarelevalve). Igal aastal avaldatavad statistilised andmed riigihangete kohta ja andmeanalüüs on samuti kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebilehel (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/riigihankemaastiku-kokkuvotted).</p> <p>5. Teabevahetuse osas on Konkurentsiametiga sõlmitud mitteametlik kokkulepe. Riigihangete seaduses on samuti säte, et kui järelevalve käigus teatavaks saanud asjaolud võivad anda aluse süüteo kahtluseks, mis ei ole riigihangete seaduse §-des 213–215 sätestatud väärteona, või millel on võimaliku korruptsioonijuhtumi tunnused, teavitab Rahandusministeerium uurimisasutust või prokuratuuri talle teadaolevatest asjaoludest. Konkurentsiamet on selles tähenduses ka uurimisasutus.</p>
--	--	---	--------	--	--

		<p>analüüsi tagamiseks kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2;</p> <p>4. analüüsitulemuste üldsusele kättesaadavaks tegemise kord kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 3 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 3;</p> <p>5. meetmed tagamaks, et kogu teave, mis viitab võimalikule pakkumismahhinatsioonile, edastatakse pädevatele riigiasutustele kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2.</p>			
<p>Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhus kohaldamine ja rakendamine</p>	<p><i>JAH</i></p>	<p>Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimise tagamiseks on olemas tõhusad mehhanismid, mis hõlmavad järgmist:</p>	<p>1. JAH 2. JAH</p>	<p>ÜRO, ühine põhidokument, mis on osa osalisriikide aruannetest – Eesti (https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=HRI%2fCORE%2fEST%2f2015&Lang=en)</p>	<p>1. Eestis on riigisisese õiguse ja rahvusvaheliste lepingute kaudu loodud mehhanism inimõiguste, sh EL põhiõiguste harta järgimiseks.</p> <p>Rakenduskava vastavus ja rakendamine ELi harta sätete kohaselt on tagatud harta põhimõtete lõimimise kaudu strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtetele ja sihtidesse, arengukavadesse, projektide valikukriteeriumidesse ja toetuse andmise tingimustesse. Põhiõiguste</p>

		<p>1. kord, mis tagab fondidest toetatavate programmide vastavuse ja nende rakendamise harta asjakohaste sätete kohaselt;</p> <p>2. aruandekord seirekomisjonile juhtumitest, mis on seotud fondide toetatavate tegevuste hartaga mittevastavusega.</p>		<p>EE2035 https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia</p> <p>Eesti Vabariigi põhiseadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002)</p> <p>Soolise võrdõiguslikkuse seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/126042013009)</p> <p>Võrdse kohtlemise seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012022)</p> <p>Õiguskantsler https://www.oiguskantsler.ee/et</p> <p>Lasteombudsman http://lasteombudsman.ee/et/welcome</p>	<p>kaitsmisega seotud institutsioonid (sh soolise võrdõiguslikkuse volinik) on seirekomisjoni liikmed, kaasatud strateegiate ja õigusaktide koostamisse. Rakendamisel tagatakse taotlejatele ja toetuse saajatele tugi ELi harta põhimõtete arvestamiseks. Sotsiaalministeerium nõustab soolõime, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste ligipääsetavuse osas projektide kavandamis-, rakendamise-, seire- ja hindamisprotsessis (ELi harta artiklid 21, 23, 25 ja 26) ning kooskõlastab toetuse andmise tingimusi. Iga ministeerium vastutab inimõiguste kaitsmise ja edendamise eest oma haldusalas.</p> <p>2. Seirekomisjoni kuuluvad partnerid, kes jälgivad harta täitmist ja kelle ülesandeks on esitada oma valdkonna konsolideeritud visioon ja vajadusel probleemid seirekomisjonile (nt soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Õiguskantsler jne.).</p> <p>Kõigil komisjoniliikmetel on võimalik avada arutelu jooksvalt või lisada arutelupunktid seirekomisjoni koosoleku päevakorda, kui peaks ilmneva juhtum, mille puhul ei vasta ISFist toetatav tegevus ELi põhiõiguste hartale, sh mis tahes kahtluse korral, et vaatamata kõigile hetkel kehtivatele menetlusnõuetele võib esineda harta mittejärgimist.</p>
<p>Puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaldamine ja rakendamine kooskõlas nõukogu otsusega 2010/48/EÜ</p>	<p><i>JAH</i></p>	<p>Puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise tagamiseks on olemas riiklik raamistik, mis hõlmab järgmist:</p> <p>1. mõõdetavate tulemustega eesmärgid, andmekogumise ja -seire mehhanismid;</p>	<p>1.JAH 2. JAH</p>	<p>„Heaolu arengukava 2016–2023“ (https://www.sm.ee/et/heaolu-arengukava-2016-2023).</p> <p>Ligipääsetavuse nõukogu (https://www.sm.ee/et/ligipaasetavuse-noukogu)</p> <p>Ligipääsetavuse rakkerühm (https://www.riigikantselei.ee/ligipaasetavus)</p>	<p>1. Puuetega inimeste õiguste kaitse tagamine on jagatud erinevate strateegiate vahel. Strateegia puuetega inimeste õiguste kaitse poliitikaks on seotud „Heaolu arengukavas 2016–2023“. Sihtrühma ees seisvaid probleeme, poliitikameetmeid ja asjakohaseid näitajaid on kirjeldatud sama arengukava programmides. N. „Sotsiaalkindlustusprogrammis 2020-2023“ koostatakse puudega inimeste toetuste ja teenuste süsteemi ajakohastamiseks lahenduste pakett. „Hoolekandeprogramm 2020-2023“ keskendub sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele, teenuste arendamisele, mis hõlmavad inimesi ühiskonnas, ning</p>

		<p>2. meetmed, et tagada ligipääsetavuspoliitika, õigusaktide ja standardite nõuetekohane arvessevõtmine programmide väljatöötamisel ja rakendamisel.</p> <p>3. meetmed, mille kohaselt antakse seirekomisjonile aru juhtumitest, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile ning kõnealust konventsiooni käsitletavatest kaebustest, mis on esitatud artikli 69 lõikes 7 ette nähtud korra kohaselt.</p>	<p>Õiguskantsleri seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/12788991?leiaKehtiv)</p> <p>Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele (https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018055)</p> <p>Eluruumile esitatavad nõuded (https://www.riigiteataja.ee/akt/103072015034?leiaKehtiv)</p> <p>WCAG 2.0 rakendusjuhised https://www.mkm.ee/et/wcag-20-rakendusjuhised</p> <p>Sotsiaalkindlustuse programm https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_5_sotsiaalkindlustuse_programm.pdf</p> <p>Hoolekandeprogramm https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_4_hoolekandeprogramm_2020_2023.pdf</p> <p>Soolise võrdõiguslikkuse programm https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_6_soolise_vordõiguslikkuse_programm.pdf</p>	<p>põhiõiguste kaitsmisele. Statistikat puudega inimeste olukorrast kogub Statistikaamet Eesti Sotsiaaluuringu, Eesti Tööjõu-uuringu, Tööelu uuringu ja Leibkonna eelarve uuringu kaudu ja vastavate tervise-, vananemise- ja pensioniteemaliste uuringutega. Sotsiaalministeerium avaldab regulaarset sotsiaalhoolekande statistikat ja vajaduse korral viib läbi konkreetseid uuringuid (Nt link).</p> <p>2. Ligipääsetavus on „Eesti 2035“ strateegiline siht ja aluspõhimõte PIK konventsiooni artikli 9 tähenduses. Tervikliku ligipääsetavuspoliitika väljatöötamiseks lõi Vabariigi Valitsus 2019 Ligipääsetavuse rakkerühma. Sotsiaalministeerium on kõigi sektorite ligipääsetavuse riiklik koordinaator, toetades ligipääsetavuse nõukogu tööd, tellides analüüse („Transpordi ja tehiskeskonna ligipääsetavuse analüüs“, „Laste ligipääsetavuse uuring“); koordineerides ligipääsetavuse direktiivi (EL) 2019/882 ülevõtmist; korraldades 2018–2022 sotsiaaltranspordi katseprojekti. Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus annab korraldus- ja rakendusasutustele ligipääsetavuse ja võrdsete võimaluste aspektides nõu ja kooskõlastab meetmepõhiseid õigusakte. 2018. aastal jõustusid määrused: „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ „Eluruumile esitatavad nõuded“ Alates 1. jaanuarist 2019 teostab määruste kohaldamise üle riiklikku järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.</p> <p>3. Alates 1.01.2019 täidab õiguskantsler puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise edendamise, kaitse ja seire ülesandeid. 2019 moodustati õiguskantsleri juurde puuetega inimeste nõukoda, mille eesmärk on nõustada õiguskantslerit puuetega inimeste õiguste edendamise, kaitse ja järelevalve teemal. Nõukoda on moodustatud ÜRO puuetega inimeste</p>
--	--	--	---	--

					<p>õiguste konventsiooni artikli 33 lõike 3 alusel. ISFi projektide korral on arutelude kontaktpunktiks seirekomisjon, mis koosneb asjaomastest katusorganisatsioonidest ja vajaduse korral laiendab SiM partnerite nimekirja. Seirekomisjoni kutustakse EPIK, Õiguskantsler, Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Komisjoni liige võib teha seirekomisjoni esimehele põhjendatud ettepaneku seirekomisjoni kokkukutsumiseks ja/või esitada täiendava päevakorra punkti ettepaneku, kui peaks ilmnema juhtum, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile.</p>
--	--	--	--	--	--

5. Programmi haldavad asutused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt k ning artiklid 71 ja 84

Tabel 14: Programmi haldavad asutused

	Asutuse nimetus	Kontaktisiku nimi ja ametikoht [200]	e-post [200]
Korraldusasutus	Siseministeerium	Lauri Lugna	
Auditeerimisasutus	Siseministeerium	Tarmo Olgo	
Asutus, kellele laekuvad komisjoni maksed	Rahandusministeerium		

6. Partnerlus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt h

<p>ISF rakenduskava ettevalmistamine põhineb avatusel. Eesti sisejulgeolekupoliitika praeguste ja tulevaste väljakutsete kaardistamisel ja lahenduste väljapakkumisel kaasati kõiki asjaomaseid sidusrühmi.</p> <p>ELi vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi. Planeerimine on allikaneutraalne. Riiklike vajaduste ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt (sh partnerite ja sidusrühmade kaasamine).</p> <p>ELi rahastusperioodi 2021–2027 programmeerimine on toimunud käsikäes pikaajalise riikliku katusstrateegia „Eesti 2035“ ja „Siseturvalisuse arengukava“ ettevalmistamisega. Ülevaate strateegiate koostamisest leiab järgmistelt veebisaitidelt: https://valitsus.ee/strateegia-eeesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia ja https://siseministeerium.ee/ministeerium-ja-kontaktid/kaasamine-osalemine/siseturvalisuse-arengukava-2020-2030.</p> <p>Protsess algas 2018. aasta kevadel. 2018. aasta lõpus ja 2019. aasta alguses toimusid konsultatsioonid teiste ministeeriumide ja katusorganisatsioonidega. Lisaks peeti arutelusid kõigis maakondades. Aruteludele kutsuti maakondlikud turvalisusnõukogud, muud maakondade turvalisusega seotud institutsioonid, huvirühmad ja kodanikuühiskonna</p>

organisatsioonide esindajad, linna- ja vallajuhid ning maakonna arenduskeskused. Aruteludest tehti kokkuvõtte ja neid kasutati “Siseturvalisuse arengukava (2020–2030)” ettevalmistamisel.

Arengukava esitati avalikuks aruteluks spetsiaalse veebiplatvormi kaudu. Sama süsteemi kasutati kõigi ministriumide ja Riigikantselei heakskiidu ning Eesti Linnade ja Omavalitsuste Liidu arvamuse saamiseks.

Strateegiates seatud eesmärkide saavutamise rahastamine otsustatakse iga-aastaselt riigieelarve arutelul, mis tagab sünergia riiklike ja muude vahenditega ning võimaldab vältida topeltrahastamist.

STAKi rakendamist jälgib valdkondlik komitee, mis koosneb asjaomaste asutuste ja partnerite esindajatest.

BMVI, ISFi ning Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakendamise jälgimiseks on loodud ühine komitee. Seirekomisjon koosneb samadest osalejatest, kes on STAKi valdkondlike komiteede liikmed. Lisaks on kaasatud sotsiaalse kaasatuse, põhiõiguste, puuetega inimeste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest vastutavad asutused.

7. Teabevahetus ja nähtavus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt j

ELi fondidest teavitamise eesmärk on tagada avalikkuse teadlikkus ELi toetusest avatud ja asjakohase teabevahetuse kaudu.

Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) on loonud ühtse veebiportaali, mis võimaldab juurdepääsu kõigile ühissätete määrusega hõlmatud programmidele. Veebiportaal tehakse kättesaadavaks ka inglise ja vene keeles, kuna uuringud näitavad, et vene keelt kõnelev elanikkond on toetusmeetmetest vähem teadlik.

Rakenduskava elluviimise läbipaistvuse tagamiseks on Siseministerium loonud siseturvalisuspoliitika fondidele pühendatud veebilehe, kus avaldatakse rakenduskava eesmärgid, tegevused ja tulemused.

Ühtne veebiportaal ja siseturvalisuspoliitika fondide veebileht vastab WCAG 2.0 AA juurdepääsetavuse suunistele. See tähendab, et on rakendatud tehnilisi lahendusi ja sisu loomise põhimõtteid, mis aitavad kasutada veebilehte nägemis-, kuulmis-, füüsilise, kõne-, kognitiivse, keele-, õppimis- ja neuroloogiliste puuetega inimestel.

Siseturvalisuspoliitika fondide taotlusvoorude ja projektide tulemuste edastamiseks kasutatakse ka sotsiaalmeediat.

RTK teabevahetuskoordinaator juhib ELi fondide riiklikku kommunikatsioonivõrgustikku. Siseministeriumis nimetatakse siseturvalisuspoliitika fondide kommunikatsiooniametnik.

Kommunikatsioonitegevusteks kasutatakse tehnilist abi.

Näitajad:

1. Audiolugude jutustamine viie taskuringhäälingu kaudu, et suurendada teadlikkust siseturvalisuspoliitika fondidest rahastatavatest projektidest. Netisaated on osa siseministeriumi avaldatud regulaarsetest netisaadetest.
2. Vähemalt neli olulist teavitustegevust, et tutvustada saavutusi sihtrühmale.
3. Vähemalt neli loodud digitaalset meediasisu, sealhulgas visuaal, näiteks illustratsioonid ja videomaterjalid.
4. Eesti siseturvalisuspoliitika fondide jaoks kasutatakse sotsiaalmeediakanaleid (nt Facebook, Youtube) on, et jõuda laiemale publikuni. Sisuloomine ja ristviitamine sotsiaalmeedia kontodel.